

GYVENIMO PERLŲ VĒRINYS PIRMOJOJE ALDONOS PETRUS-ČESNULEVIČIENĖS POEZIJOS KNYGOJE

Laima Apanavičienė

Kad poetinis JAV lietuvių gyvenimas suaktyvėjęs tikriausia pastebi ne vienas poezijos mėgėjas. Kasmetiniai JAV lietuvių Poezijos pavasariai (*PoPaJAVlt*) sutraukia ne tik gausų būrį rašančiųjų, bet ir skaitančiųjų. Kasmetinis JAV lietuvių Poezijos pavasaris prasidėjo 2015 metais. Jį pirmuoju poezijos rinkiniu „Pinavija“, kuriame buvo išspausdinti 18 poetų eilėraščiai, pradėjo Kristina Jurkutė. Po trejeto metų šią tradiciją perėmė ir tęsia Sandra Avižienytė. Poezijos pavasario renginiai ir kasmetiniai poezijos leidiniai tapo gražia tradicija. Iš viso išleisti 8 poezijos rinkiniai, kuriuose savo eiles yra išspausdinę per 60 autorių iš 14 JAV valstijų.

Tačiau mažai kas žino, kad būtent Sandros paskatinti, padrašinti JAV lietuviai bando leisti savo poezijos knygeles. Algis Dirda (*Postmodernistiniai modernizmai*, 2020), Romualdas Zableckas (*Nuodėmių taurė*, 2000), Nijolė Marytė Šerniūtė (*Lange dar švies*, 2020), Linas Umbrasas (*Slibino dantys*, 2021) – savo knygas, drįstu teigti, išleido tikrai ne be Sandros padrašinimo. O štai sekmadienį, 2022 m. kovo 27 d., Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos salėje vyko Aldonos Petrus-Česnulevičienės pirmosios poezijos knygos „Žvynabudžių perlai“ sutiktuvės. Knygos, iliustruotos meninėmis fotografijomis, tarp kurių ir autorės marčios Aušros Česnulevičienės darytos nuotraukos, gausiai susirinkusiems klausytojams pristatymą teko garbė vesti man, šių eilučių autorei.

Kaip sakė autorė: „Poezija – mano didžioji gyvenimo meilė“. Nuo vaikystės ji eilėmis margino dienoraščius, mokytoja jai pranašavo poetės ateitį. Gyvenimas Žemaitijoje, Veviržėnuose pas babytę augusiai mergaitei buvo nelengvas, tačiau nuo sunkumų ją gelbėjo visą gyvenimą eilėmis marginami dienoraščiai, kurie per stebuklą išliko iki šiol. Svajones apie knygos išleidimą pakoregavo pats gyvenimas: ji baigė mokslus, sukūrė šeimą, augino vaikus, dirbo. „Svajojau kada nors atsidėti rašymui ir išleisti knygą. Visą gyvenimą skaičiau, klausiau mėgstamų poetų eilėraščių, kai kuriais iš poetų žavėjausi tarsi kelrodėmis žvaigždėmis. Tačiau laiko eilėraščių rašymui vis neužtekdavo“, – atviravo Aldona.

Tik 2003 metais atvykusi gyventi į JAV, ji daugiau laiko skiria kūrybai. Aldona įsijungė į Čikagos kultūros centro rašančių poetų sambūrį „Brown Bag Poetry“, kurio renginiai, deja, nutrūko įsisiautėjus pandemijai. Ji dalyvavo Lietuvių rašytojų draugijos, kuriai tuo metu vadovavo Stasė Petersonienė, renginiuose, kuriuose skaitė savo poeziją. Už įkvėpimą kūrybai Aldona dėkinga ir JAV lietuvių Poezijos pavasarių rengėjams (popajav@gmail.com). Jos eilėraščiai buvo išspausdinti penkiose Poezijos pavasarių knygose nuo 2017 m. iki 2021 m.

Ir štai – pirmoji Aldonos Petrus-Česnulevičienės poezijos knyga, kurioje sudėtas visas poetės gyvenimas: vaikystės atsiminimai, netektys, skausmas, susitikimai, naujo gyvenimo pažinimas. Poetė pagaliau ryžosi „suverti gyvenimo perlus“ į vėrinį – „Žvynabudžių perlai“ ir pateikti skaitytojams. Beveik visi šios knygelės eilėraščiai parašyti pastaraisiais metais, jai gyvenant Amerikoje, į kurią atvyko 2003 metais.

„Mano žodžiai, kuriais išsakau savo mintis, reiškiu jausmus, kai kam gali būti nepriimtini, neišdailinti, o poezijos potekstė netgi nesuprantama. Gali taip būti, nes mano poezija ne plonai skambantis jaunas varpelis, o tik senoje bažnyčios varpinėje užsilikęs dar neparduotas, sunkiai išjudinamas senas varpas, netyčia suskambėjęs nutrūkus nepaaiškinamai sielos nelaisvės grandinei“, – apie savo eiles rašo A. Petrus-Česnulevičienė.

Knygoje iš viso išspausdinta 60 eilėraščių, kurie suskirstyti į 2 skyrius: „Mėnesienos atšvaitai“ ir „Ko nepasakiau savo tėvui“. Jei pirmosios dalyje beveik visi eilėraščiai rašyti pastaraisiais metais, jau subrendusio žmogaus, tai antroje dalyje skaitytoją graudina jaunos mergaitės eilėraščiai iš vaikystės metų dienoraščių. Likusi našlaite šaukia: „Ne negalėsiu aš gyventi / Be meilės Tėvo, be namų, / Be Motinos švelnių rankelių/ Ir tų paguodžiančių akių.“

Ilgus metus jaunystės rašiniai gulėjo užmarštyje, ji jų nespausdino. Šiandien ji galvoja kitaip: mano, kad laiko dulkių nesunaikintus žodžius reikia nors dabar išsakyti Tėvui. Pasakyti jam tai, ko neištarė savo laiku. Todėl tie eilėraščiai ir atsirado šioje poezijos knygoje.

Verti poezijos knygos puslapį po puslapio, „čiupinėji“ tuos perlų karoliukus ir imi suvokti, kad jos eilėraščiai yra suverti į vieną rožinį, kurio virvelė – per autorės jausmus ir patirtis parodytas mūsų tautos nueitas kelias, mus – emigrantus – kankinanti nostalgija savai Tėvynei. Perskaičius A. Petrus Česnulevičienės „verlibrinus“ (laisva eilėdara parašytus) eilėraščius supranti, kad jos kūryba yra įkvėpta, išjausta, teigčiau – išmylėta. Išmylėta, nepaisant visų gyvenimo sunkumų, skausmo, netekčių. Jos eilėdara labiau priartėjusi prie prozos. Ji pati kai kuriuos savo eilėraščius vadina esė su poezijos užuomina. Poetės eilių kalba vaizdinga, daugiažodė.

Knygos sutiktuvių metu autorė perskaitė keletą eilėraščių, atsakė į popietės vedėjos pateiktus klausimus. Gausiai į renginį susirinkę klausytojai sveikino autorę su debiutu, prašė pasirašyti jos eilėraščių knygoje.

Skaitytojas, paėmęs knygą į rankas ir „kalbėdamas perlinį rožinį“, pastebės, kad autorės eilėraščiuose beveik nėra skyrybos ženklų. Kodėl autorė jų nesudėjo? Gal todėl, kad kiekvienas žmogus savo gyvenimo skyrybos ženklus turi susidėti pats? Juk malda yra labai asmeniška žmogaus patirtis, kuri kiekvienam žmogui reiškia kažką tik jam.

Sveikinu Aldoną Petrus-Česnulevičienę su pirmąja knyga ir linkiu jai ir visiems rašantiems kūrybinės sėkmės. Tuo pačiu kviečiu visus į Los Angeles, CA, kur balandžio 22–24 dienomis vyks JAV lietuvių Poezijos pavasaris 2022 renginiai. Daugiau apie šį renginį galite sužinoti parašę popajavlt@gmail.com

Nuotraukos iš Aldonos Česnulevičienės asmeninio archyvo

„Draugas“, 2022 m. balandžio

VELYKOS

Velykų rytą
Saulės švytėjimas buvo kitoks
Tą supratau iš karto
Vos tik akis pravėrus
Aiškumas ramuma
Užplūdo mintys ir prisiminimai

Nukryžiuotasis
Praėjęs Golgotos kelią
Nuimtas nuo kryžiaus

Palaidotas iškaltoje uoloje
Ir užverstas akmeniu
Jau buvo atsikėlęs ir išėjęs
Tą rytą ne visi jį matė
O jei ir matė
Ne visi jį atpažino

Kristaus Kapo Šventovė Senojoje Jeruzalėj
Vienuolių piligrimų maldos ir gėlių kvapai
Nedrąsiai artinuos prie kapo uoloje
Žvakių apšviestas akmuo
Kurį lytėjo Kūnas Nukryžiuotojo
Ir sienos akmeninės
Regėjusios stebuklą
Suklupusi prie tūkstantmečių slenksčio
Prašau atpažinimo dovanos

Velykų rytą skambant varpams prisikėlimo
Giedant angelams šventovėse prisikėlimo giesmes
Vienatvėje ar minioje
Savęs vis klausiu
Klausiu ir Tavęs
Ar matai ar atpažįsti Prisikėlusįjį
Gal jis šalia tavęs čia stovi
Pažvelk
Gal jis tas pats žmogus
Su dieviškojo panašumo bruožais

A. Petrus-Česnulevičienė

Nuotraukos (L. Apanavičienės archyvas):

Aldonos Petrus-Česnulevičienės knygos sutiktuvės.

Popietės vedėja Laima Apanavičienė, knygos autorė Aldona Petrus-Česnulevičienė ir JAV
lietuvių Poezijos pavasarių rengėja Sandra Avižienytė.